

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 48, 2015

Nummer 48, 2015

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:3567](#) 11-12-2015

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:9090](#) 01-12-2015

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:5105](#) 01-12-2015

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:4942](#) 24-11-2015

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:4937](#) 24-11-2015

Rechtbank

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:8545](#) 02-12-2015

RECHTSPRAAK

Er is een voorlopige fiftyfiftyzorgregeling. De ouders hebben communicatieproblemen. Rechtbank benoemt bijzondere curator. Hij vindt dat meer geraden dan een onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming.

De rechtbank heeft op 20 februari een voorlopige fiftyfiftyzorgregeling vastgesteld en de zaak pro forma aangehouden, in afwachting van het verloop van deze voorlopige regeling. Op de zitting in november stelt de moeder dat de communicatie tussen partijen is verslechterd. Volgens de vrouw is geen enkel overleg met de man mogelijk. De vrouw vindt de huidige zorgregeling niet in het belang van de minderjarige. De man weerspreekt het door de vrouw gestelde. Hij wil de huidige fiftyfiftyverdeling houden die volgens hem wel goed loopt en ook in het belang van de minderjarige is.

De rechtbank overweegt dat partijen van mening verschillen over de invloed van de voorlopige zorgregeling op het welzijn van de minderjarige. De minderjarige van 7 jaar is te jong om door de rechtbank gehoord te worden, en het is dan ook niet bekend wat zij vindt van de huidige regeling, evenals of deze regeling in haar belang is. Wel is duidelijk dat de ouders communicatieproblemen hebben en andere opvattingen hebben over hoe en hoe vaak zij met elkaar dienen te communiceren. De rechtbank is van oordeel dat het in het belang van de minderjarige is dat bekeken wordt welke zorgregeling in haar belang is en hoe de communicatie tussen de ouders verbeterd kan worden, zodat de minderjarige daarmee niet belast wordt.

De rechtbank ziet aanleiding om in het belang van de minderjarige een bijzondere curator te benoemen om de minderjarige ter zake te vertegenwoordigen en die namens haar bemiddelend tussen de ouders kan optreden.

Anders dan de man is de rechtbank van oordeel dat het benoemen van een bijzondere curator in deze meer geraden voorkomt dan een onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming, nu een bijzondere curator expliciet de stem van het kind kan laten horen en in staat is, om in samenspraak met de ouders, de belangen van de minderjarige in dezen te behartigen, daartoe voorstellen te doen en mogelijk de ouders in het belang van de minderjarige daarbij verder te

helpen. De rechtbank formuleert enkele concrete vragen die de bijzondere curator zou moeten beantwoorden.

Kanttekening: Wordt in dit geval de bijzondere curator gebruikt als een bemiddelaar, door de Staat betaald? Dat lijkt het wel op.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 02-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2015:8545

Zaaknummer: C/13/566117 / FA RK 14-4011

RECHTSPRAAK

Partneralimentatie. Diepgewortelde haat van de vrouw jegens de man heeft volgens de man een negatieve weerslag op de kinderen met als gevolg dat hij ze sinds 1 januari 2008 niet meer heeft gezien. Lotsverbondenheid daardoor geëindigd volgens man. Het hof volgt de man hierin niet.

Partijen zijn verdeeld over de vraag of van de man kan worden gevergd dat hij nog altijd een uitkering tot levensonderhoud van de vrouw voldoet. De man stelt zich op het standpunt dat de vrouw zich dermate grievend jegens hem heeft uitgelaten dat van hem niet langer kan worden gevergd om in haar levensonderhoud bij te dragen. Hij heeft zijn stelling gestaafd door het overleggen van een aantal door de vrouw aan de man gezonden e-mail- en WhatsApp-berichten alsmede een e-mailbericht van de vrouw aan de man en de kinderen. Volgens de man heeft de houding van de vrouw, waarbij zij er niet voor terugdeinst om de kinderen te betrekken bij haar diepgewortelde haat jegens de man, een negatieve weerslag gehad op de kinderen, met als gevolg dat hij de kinderen sinds zijn vertrek op 1 januari 2008 niet meer heeft gezien. Het grievende gedrag van de vrouw heeft ertoe geleid dat aan iedere lotsverbondenheid tussen partijen een einde is gekomen.

De vrouw bestrijdt dat haar uitlatingen een (gedeeltelijke) beëindiging van de onderhoudsverplichting van de man jegens haar rechtvaardigen. Ook tijdens het huwelijk communiceerden partijen op de wijze die blijkt uit de e-mailberichten van de vrouw. De vrouw betwist dat zij er debet aan is dat de kinderen de man niet meer wilden en willen zien.

Het hof zet eerst uiteen dat bij de beoordeling of zich in een concreet geval een zodanige situatie voordoet van grievend gedrag dat betaling van een uitkering tot levensonderhoud niet (langer) kan worden gevergd, in het algemeen terughoudendheid dient te worden betracht, mede gelet op het onherroepelijke karakter van zo'n beëindiging dan wel matiging.

Hetgeen de man heeft aangevoerd, is onvoldoende om te oordelen dat in redelijkheid niet langer van hem kan worden gevergd dat hij bijdraagt in het levensonderhoud van de vrouw, dan wel dat die onderhoudsverplichting zou moeten worden gematigd. Partijen zijn 26 jaar

met elkaar gehuwd geweest. Na de beëindiging van de relatie heeft de vrouw aan de man weliswaar afkeurenswaardige berichten gestuurd, maar deze handelwijze van de vrouw rechtvaardigt niet zulke ingrijpende gevolgen als de man beoogt. Bij dit oordeel betreft het hof dat in de context van een echtscheiding en de nasleep ervan de emoties van de betrokkenen soms erg hoog oplopen. Dat neemt niet weg dat met de kwetsende woordkeuze van de vrouw geen enkel redelijk doel is gediend. Dat slechts door de houding van de vrouw de kinderen hem niet meer willen zien, heeft de man tegenover de gemotiveerde betwisting door de vrouw onvoldoende gemotiveerd. De overgelegde e-mailberichten van de vrouw aan de man en de kinderen met jegens de man grievende inhoud acht het hof daartoe onvoldoende. Geen matiging of einde van de betaling van partneralimentatie.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 01-12-2015

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2015:5105

Zaaknummer: 200.165.339/01

RECHTSPRAAK

Hof kent betaling van een som ineens toe ten laste van de erfgenamen aan het nog minderjarige kind van de erflater voor zijn verzorging en opvoeding en kosten van levensonderhoud en studie (artikel 4:435 lid 1 BW).

De erflater is in 2013 overleden. Hij laat drie meerderjarige kinderen en één minderjarig kind achter. Het minderjarige kind is door hem erkend en tijdens zijn leven oefende hij samen met zijn ex-partner gezamenlijk het gezag uit over de minderjarige. Hij betaalde tot aan zijn dood € 250 kinderalimentatie. Zijn vier kinderen zijn de erfgenamen. Het kwart van de nalatenschap dat toekomt aan de minderjarige is tot aan haar 21ste jaar onder bewind gesteld. Dat erfdeel is te gelde gemaakt en staat op een rekening met een zogenoemde BEM-clausule.

De minderjarige ontvangt per maand uit twee pensioenuitkeringen van de erflater ongeveer € 80.

De moeder van de minderjarige (57 jaar) heeft zeer beperkte inkomsten die het bijstandsniveau niet overtreffen. Er bestaat geen concreet uitzicht op verbetering van haar financiële positie binnen afzienbare tijd.

Het hof overweegt dat de regeling van artikel 4:35 BW dat een kind van de erflater aanspraak kan maken op een som ineens voor zover deze som nodig is voor, kort gezegd, zijn levensonderhoud tot zijn 21ste jaar, in het licht van de wetsgeschiedenis van deze bepaling moet worden gezien tegen de achtergrond van de verplichting van de ouders om hun kinderen te verzorgen en op te voeden, zoals bepaald in boek 1 BW. Ouders zijn verplicht te voorzien in de kosten van verzorging en opvoeding, respectievelijk kosten van levensonderhoud en studie van hun kinderen. Bij het overlijden van een ouder zal de voorziening in deze kosten dienen te worden voortgezet. Deze ouder heeft de verantwoordelijkheid om ook voor de situatie na zijn overlijden adequate voorzieningen te treffen teneinde het levensonderhoud van zijn jonge kind veilig te stellen. Als hij dit heeft verzuimd, wordt hem die verantwoordelijkheid alsnog toegedicht door het toekennen van een som ineens aan het kind. Bij de beoordeling of in een concreet geval aanspraak bestaat op een som ineens en, zo ja, hoe hoog deze dient te zijn, dient de rechter rekening te houden met alle omstandigheden van het geval. Dus ook met de

onderhoudsplicht van de achterblijvende ouder, ook als de samenleving met die ouder voor het overlijden al was geëindigd. Dit is ook redelijk vanuit het perspectief van de andere erfgenamen.

Gelet op de omstandigheden van dit geval is het hof van oordeel dat de minderjarige tot haar 21ste jaar een som ineens nodig heeft. Het hof stelt het bedrag vast op € 250 per maand, zijnde de alimentatie die de erflater bij leven betaalde. Daarop brengt het hof in mindering het wezenpensioen van € 80 dat de minderjarige (belast) ontvangt. De minderjarige heeft dan tot aan haar 21ste een bedrag van in totaal bijna € 20.000 nodig. Vervolgens gaat het hof na of dit bedrag meer is dan de helft van de nalatenschap, omdat ingevolge artikel 4:37 lid 4 BW de som niet hoger kan zijn dan de helft van de waarde van de nalatenschap. Die waarde blijkt hoger dan 2x € 20.000. Het hof veroordeelt de gezamenlijke erfgenamen tot betaling van het bedrag aan de wettelijk vertegenwoordigster van de minderjarige. Dit betekent dat ook de bewindvoerder uit het onder bewind staande vermogen dat bedrag ten behoeve van het levensonderhoud van de minderjarige moet vrijmaken.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 01-12-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:9090

Zaaknummer: 200.166.383

Rechters: M.L. van der Bel, P.M.M. Mostermans en T.M. Blankestijn

Wetsartikelen: 4:35 BW, 4:37 BW en 6:6 BW

RECHTSPRAAK

Is er nog grond voor voorlopige voogdij? Moeder was onbevoegd tot het gezag wegens ondercuratelestelling. Die is opgeheven, daarvoor in de plaats is gekomen bewind en mentorschap. Tegen die beschikking is evenwel hoger beroep ingesteld. Is het dringend en onverwijld noodzakelijk om in het gezag te voorzien?

De rechtbank heeft voorzien in de voorlopige voogdij nog voordat de het kind geboren was. Er was niet voorzien in het vereiste gezag, nu de moeder onder curatele stond en deze nog voortduurde. Het was voorts dringend en onverwijld noodzakelijk om het gezag op te dragen aan de GI.

Intussen heeft de kantonrechter de ondercuratelestelling met ingang van de datum waarop de beschikking in kracht van gewijsde is gegaan, opgeheven. Daarvoor in de plaats gekomen is een bewind en mentorschap. De curator is van deze beschikking in hoger beroep gegaan. Dat beroep ziet echter op de benoeming van de bewindvoerder en mentor. Onder deze omstandigheden kan niet gesproken worden van een voortduren van de curatele, aldus de moeder. Voorts is de moeder bereid alle noodzakelijke hulp te accepteren.

Het hof oordeelt dat de opheffing van de ondercuratelestelling eerst in werking treedt wanneer de beschikking daartoe in kracht van gewijsde is gegaan. Gelet op het tegen de beschikking ingestelde hoger beroep en gelet op het feit dat de opheffingsbeschikking zelf geen ander tijdstip van opheffing bepaalt, duurde de ondercuratelestelling nog voort. Dat het in die zaak ingestelde hoger beroep uitsluitend ziet op de benoeming van de bewindvoerder en mentor en niet op de opheffing van de curatele als zodanig maakt dat niet anders. Wet noch opheffingsbeschikking bieden daarvoor grond.

Dit betekent dat de minderjarige ten tijde van de beschikking van de rechtbank niet onder het wettelijk vereiste gezag stond en thans nog steeds niet daaronder staat.

Op grond van artikel 1:241 lid 2 BW kan een GI uitsluitend met de voorlopige voogdij worden belast indien het dringend en onverwijld noodzakelijk is om in de gezagsuitoefening over de minderjarige te voorzien teneinde de belangen van de minderjarige te kunnen behartigen.

Blijkens de wetsgeschiedenis gaat het hier om een gezagsvoorziening in crisisachtige situaties.

Het hof heeft te beoordelen of het ten tijde van de bestreden beschikking dringend en onverwijld noodzakelijk was om een gezagsvoorziening te treffen en of dat ook thans nog dringend en onverwijld noodzakelijk is. Er was toentertijd niet in het gezag over de minderjarige voorzien en nu nog steeds niet. Weliswaar is een verzoek tot definitieve voorziening in het gezag gedaan, maar daarop is nog niet beslist. Om belangrijke beslissingen ten aanzien van de minderjarige te kunnen nemen, was het toen en is het nu nog steeds noodzakelijk voorlopig in het gezag te voorzien. Het hof bekrachtigt de beslissing van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-11-2015

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2015:4937

Zaaknummer: 200.166.969/01

RECHTSPRAAK

Opschorting door GI van de omgang tussen moeder en uithuisgeplaatste zoon. Beslissing geldt als een schriftelijke aanwijzing. Besluit in de zin van artikel 1:3 Awb. De moeder is niet in de gelegenheid gesteld om over een voornemen tot opschorting van de omgang haar zienswijze te geven. Besluit van de GI vervallen verklaard.

De moeder zag haar zoon eenmaal per week gedurende anderhalf uur. Het betrof begeleide omgang in het huis van de moeder. De zoon ging veel weerstand tegen de omgang vertonen, een eerste incident vond plaats op 11 juni 2014, en de zoon wilde nadien geen contact meer met de moeder, zelfs niet via telefoon of e-mail. De advocaat van de moeder heeft, nadat de moeder haar zoon al een half jaar niet had gezien, Bureau Jeugdzorg verzocht haar standpunt in een schriftelijke aanwijzing vast te leggen. Bureau Jeugdzorg heeft op 31 december 2014 de moeder een e-mail gestuurd, waarin het zei dat de moeder binnen een week een schriftelijke aanwijzing kon verwachten. Vervolgens heeft Bureau Jeugdzorg de moeder op 5 januari 2015 een schriftelijke aanwijzing gegeven waarbij de omgang tussen de moeder en haar zoon wordt opgeschort en is bepaald dat deze opschorting over drie maanden zal worden geëvalueerd.

Het hof vermeldt eerst dat het in dit geval gaat om een beperking van de omgang als bedoeld in artikel 1:265f lid 1 BW. Die beperking geldt als een schriftelijke aanwijzing, een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb. De rechter dient dan ook als eerste te onderzoeken of het besluit zorgvuldig tot stand is gekomen en toereikend is gemotiveerd.

Het hof stelt voorop dat opschorting van de omgang een verstrekkend en ingrijpend besluit is. Het is begrijpelijk dat Bureau Jeugdzorg heeft moeten onderzoeken of en zo ja, onder welke condities de omgang tussen moeder en zoon weer hervat kon worden. Daarmee was enige tijd gemoeid. Het hof leidt uit de stukken en het verhandelde ter zitting af dat in oktober 2014 in feite duidelijk was dat hervatting van de omgang niet in het belang van de minderjarige was en dat die hervatting mede gelet op de houding van de moeder, niet tot de mogelijkheden zou behoren. Met de moeder is weliswaar verschillende keren contact geweest over de ontstane impasse, maar dat met haar ook uitdrukkelijk is gesproken over het voornemen tot

opschorting van de omgang voor enige dan wel langere tijd blijkt niet uit de in het geding gebrachte e-mails, waarnaar Bureau Jeugdzorg verwijst. Uit de overgelegde stukken kan evenmin worden afgeleid dat de moeder reeds eerder heeft gereageerd op het voornemen om de omgang geheel op te schorten. De conclusie is dan ook dat de moeder niet, althans onvoldoende, in de gelegenheid is gesteld om haar zienswijze te geven op het voorgenomen besluit om de omgang op te schorten. Dit had wel moeten geschieden. De aanwijzing is daarom onvoldoende zorgvuldig tot stand gekomen. De omstandigheid dat de advocaat van de moeder op 16 december 2014 zelf heeft verzocht de beperking van de omgang in een aanwijzing vast te leggen, leidt het hof niet tot een ander oordeel. Het hof verklaart het besluit tot opschorting van de omgang vervallen.

Vervolgens heeft het hof op grond van artikel 1:265f lid 2 BW beoordeeld of een contactregeling in het belang van het kind wenselijk voorkomt. Het hof oordeelt dat zwaarwegende belangen van de minderjarige zich verzetten tegen de omgang.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-11-2015

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2015:4942

Zaaknummer: 200.169.868/01

RECHTSPRAAK

De vrouw klaagt, voor zover hier van belang, dat het hof door de ingangsdatum van de alimentatie te bepalen op 17 april 2014, heeft miskend dat de alimentatieverplichting niet mag ingaan vóór de datum van de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand. De Hoge Raad overweegt dat het volgens vaste rechtspraak de rechter niet vrijstaat de bij de echtscheidingsbeschikking of latere uitspraak te bepalen partneralimentatie te doen ingaan op een eerdere datum dan die van de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand (vgl. HR 8 juli 1996, ECLI:NL:HR:1996:ACo478, NJ 1997/120 en HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2961, NJ 1999/795). Het hof heeft vastgesteld dat de echtscheidingsbeschikking ten tijde van de mondelinge behandeling op 15 juli 2014 nog niet was ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand. De klacht is dus gegrond. De man heeft verzocht om de periode gedurende welke de vrouw heeft ‘gerekt’, in mindering te brengen op de alimentatietermijn van vijf jaar en om bij de berekening van die periode uit te gaan van de datum waarop de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking had kunnen plaatsvinden, 24 januari 2014, zodat – naar de Hoge Raad begrijpt – de alimentatieplicht zou eindigen op 24 januari 2019. De man heeft derhalve verzocht om een verkorting van de termijn van vijf jaar. Met zijn oordeel dat de alimentatieverplichting ingaat op 17 april 2014 en dat de alimentatie per 17 april 2019 op nihil wordt gesteld, is het hof dus buiten de rechtsstrijd van partijen in hoger beroep getreden. De klacht is derhalve gegrond. De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof en verwijst het geding naar een ander hof ter verdere behandeling en beslissing.

Het gaat in dit geding in cassatie om de door de man aan de vrouw te betalen bijdrage in haar levensonderhoud. Tegen de beschikking van het hof van 18 september 2014 heeft de vrouw beroep in cassatie ingesteld. De vrouw klaagt, voor zover hier van belang, dat het hof door de ingangsdatum van de alimentatie te bepalen op 17 april 2014, heeft miskend dat de alimentatieverplichting niet mag ingaan vóór de datum van de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand.

De Hoge Raad overweegt dat het volgens vaste rechtspraak de rechter niet vrijstaat de bij de echtscheidingsbeschikking of latere uitspraak te bepalen partneralimentatie te doen ingaan op een eerdere datum dan die van de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand (vgl. HR 8 juli 1996, ECLI:NL:HR:1996:ACo478, *NJ* 1997/120 en HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2961, *NJ* 1999/795).

Het hof heeft vastgesteld dat de echtscheidingsbeschikking ten tijde van de mondelinge behandeling op 15 juli 2014 nog niet was ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand. De klacht is dus gegrond.

De man heeft voorwaardelijk incidenteel beroep ingesteld voor zover het principale beroep ter zake van de ingangsdatum van de alimentatieverplichting tot cassatie leidt. De man had in hoger beroep verzocht om de periode gedurende welke de vrouw heeft 'gerekt' door hoger beroep in te stellen tegen de echtscheidingsbeschikking, in mindering te brengen op de alimentatietermijn van vijf jaar, en om bij het bepalen van die periode uit te gaan van de datum waarop de echtscheidingsbeschikking ingeschreven had kunnen zijn als de vrouw dat hoger beroep niet had ingesteld. Die datum was 24 januari 2014. Het oordeel van het hof dat de alimentatieverplichting van de man aanvangt op 17 april 2014 en dat de alimentatie op nihil wordt gesteld per 17 april 2019, is onbegrijpelijk, althans is het hof met dit oordeel buiten de grenzen van de rechtsstrijd getreden, aldus het onderdeel.

Blijkens de gedingstukken heeft de man verzocht om de periode gedurende welke de vrouw heeft 'gerekt', in mindering te brengen op de alimentatietermijn van vijf jaar en om bij de berekening van die periode uit te gaan van de datum waarop de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking had kunnen plaatsvinden, 24 januari 2014, zodat – naar de Hoge Raad begrijpt – de alimentatieplicht zou eindigen op 24 januari 2019. De man heeft derhalve verzocht om een verkorting van de termijn van vijf jaar. Met zijn oordeel dat de alimentatieverplichting ingaat op 17 april 2014 en dat de alimentatie per 17 april 2019 op nihil wordt gesteld, is het hof dus buiten de rechtsstrijd van partijen in hoger beroep getreden. De klacht is derhalve gegrond.

De Hoge Raad vernietigt, gelet op het voorgaande, de beschikking van het Gerechtshof

Arnhem-Leeuwarden van 18 september 2014 en verwijst het geding naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch ter verdere behandeling en beslissing.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-12-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:3567

Zaaknummer: 14/06357